

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

24 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare, declarate de avocatul Sergiu Radu, în numele inculpatului Timuș Nicolae, și de avocatul Igor Stratan, în numele părților vătămate Sîrbu Viorel și Iacob Igor, împotriva sentinței Judecătoriei Strășeni din 18 mai 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2015, în privința inculpatului

Timuș Nicolae Alexei, născut la 07 iunie 1971 în or. Strășeni, locuitor al s. Roșcani, r-nul Strășeni, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 08.11.2012 – 19.05.2015,
instanța de apel: 26.06.2015 – 18.09.2015,
instanța de recurs: 03.03.2016– 24.05.2016.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni din 18 mai 2015, Timuș Nicolae a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, începând din 19 mai 2015.

2. Instanța de fond a constatat că, în luna august 2008, inculpatul Timuș N., prin înșelăciune, profitând de relațiile de rudenie și încredere, a însușit de la partea vătămată Iacob I. suma de 1650 euro, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei din 01.08.2009, constituie 26.000 lei.

Tot el, în luna februarie 2009, prin înșelăciune, sub pretextul unui împrumut, profitând de relațiile de rudenie, a însușit de la Iacob I., suma de 4000 euro, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei din 20.02.2012, constituie 53.544 lei, astfel pricinuind părții vătămate un prejudiciu în sumă totală de 79.544 lei.

Tot el, la 01 noiembrie 2009, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, prezentând un contract de vânzare – cumpărare a ap. 51, din str. Gavril Muzicescu 2, or. Strășeni, și a lotului de teren cu nr. cadastral 8001111188, cu suprafața de 0.2141, situat pe str. 31 august 52 ,din aceeași localitate, deținut cu drept de proprietate de către mama sa

Dîru P., și sub pretextul că aceste bunuri imobile i-ar aparține inculpatului cu drept de proprietate, a însușit prin înșelăciune, sub pretextul unui împrumut, suma de 4.000 euro, iar ulterior, la 01 ianuarie 2010, a însușit prin aceeași metodă suma de 2.000 euro, de la partea vătămată Sîrbu V., cauzându-i o daună în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 102.520 lei.

Instanța a concluzionat ca fiind dovedită vinovăția inculpatului, prin probele administrate, și a încadrat acțiunile lui în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altor persoane prin înșelăciune și abuz de încredere săvârșite în proporții deosebit de mari.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 6-7, 61-62, 75-77 Cod penal, că infracțiunea comisă este una gravă, că inculpatul se caracterizează pozitiv, are la întreținere și educație doi copii minori, că anterior a mai comis și alte infracțiuni pentru care a fost condamnat, concluzionând că reeducarea și corectarea lui este posibilă doar prin izolare de societate.

3. Avocatul Radu Sergiu a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Apelantul a invocat, că necătând la prezența a două părți vătămate, diferite circumstanțe și perioade de timp, fără a ține cont de sumele bănești restituite de inculpat lui Sîrbu V., instanța de fond nu a individualizat corect, separat, acțiunile inculpatului, având scopul de a aduna sumele prejudiciului, sub pretextul unic, că în total, acesta să depășească suma de 100.000 lei, ceea ce influențează esențial încadrarea juridică a faptei, precum și sancțiunea aplicată.

Instanța de fond, nu a ținut cont de faptul, că părțile vătămate sînt rude apropiate și se contrazic în declarații.

În loc să califice separat acțiunile inculpatului în baza art. 190 alin. (2) sau 190 alin. (4) Cod penal, instanța îl condamnă pe art. 190 alin. (5) Cod Penal.

Este evident că în cazurile lui Iacob I. și la Sîrbu V. este vorba despre aceeași sumă de 6000 euro, împrumutată de inculpat de la Sîrbu V. contra recipisă, cu o dobândă de 7,5% lunar, dintre care au fost achitate primele 20 luni câte 450 euro, fără a primi de la Sîrbu V. vreo recipisă, fiindcă Sîrbu V., în căldășie cu socrul său Iacob I., este adevăratul escroc, care prin abuz de încredere a însușit aceste plăți de 9000 euro.

Când inculpatul a împrumutat de la Sîrbu V. suma de 4000 euro, la 01.11.2009, recipisa a fost îndeplinită numai la rubricile din formularul tapat la calculator, iar a doua parte a recipisei, scrisă cu mîna, nu era scrisă și respectiv, tranzacția privind împrumutul de 4000 euro din data de 01.11.2009, poartă un caracter civil incontestabil, și acest litigiu civil a fost soluționat prin **hotărârea Judecătoriei Strășeni nr. 2-1053/2012 din 02.08.2012.**

Tragerea inculpatului la răspundere penală în prezența unor hotărâri neanulate de neîncepere a urmăririi penale și de încetare a urmăririi penale pe aceleași acuzații, este o gravă încălcare a drepturilor omului, deoarece CEDO interzice tragerea la răspundere penală de cîteva ori a aceleiași persoane, pentru aceeași faptă.

La 21 ianuarie 2011, Sîrbu V. a primit de la Timuș N., prin intermediul soției acestuia, suma de 1500 euro, din datoria de 6000 euro și a semnat recipisa

respectivă, acest fapt fiind ascuns mult timp de Sîrbu V. de organele de urmărire penală.

La 15 februarie 2011, Comisarul CRP Strășeni a aprobat prin rezoluție concluzia din 15.02.2011, pe marginea examinării plângerii din 14.01.2011 a lui Sîrbu V., întocmită de căpitanul Constantin M., potrivit căreia nu există semne componente de infracțiune și cererea dată urmează a fi depusă în judecată, în ordine civilă, iar verificarea cererii trebuie de încetat.

Concluzia sus-menționată nu a fost anulată de niciun organ abilitat, dar ulterior a fost neglijată de organele de urmărire penală.

La materialele dosarului lipsește careva ordonanță, potrivit art. 255 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care această concluzie ar fi fost anulată, nefiind contestată nici de Sîrbu Viorel în ordinea art. 298 – 299 sau 313 Cod de procedură penală.

La 15 aprilie 2011, Procuratura Strășeni, nu pronunță nici o ordonanță pe marginea contestării din 13.04.2011 (peste orice termene legale) de Sîrbu V. a concluziei din 15.02.2011, iar prin raportul procurorului A. Buzdugan s-a propus expedierea cererii la CRP Strășeni, pentru soluționare în baza art. 274 Cod de procedură penală.

La 19 aprilie 2011, Procuratura Strășeni, expediază plângerea lui Sîrbu V. din 13.04.2011, prin care acesta solicită verificarea materialul nr. 20113300190 (concluzia din 15.02.2011), la CRP Strășeni, pentru soluționare în baza art. 274 Cod de procedură penală.

Până în prezent, cererea din 14.01.2011 și plângerea lui Sîrbu V. din 13.04.2011, rămân respinse, pe motiv că nu există semne componente de infracțiune.

Astfel, necătând la faptul, că există o hotărâre neanulată de neîncepere a urmăririi penale pe aceleași acuzații, la 27 aprilie 2014, Sîrbu V. a depus la CRP Strășeni o plângere, prin care solicită tragerea inculpatului la răspundere pentru faptul dobândirii de la acesta, prin înșelăciune și abuz de încredere, a sumei de 6000 euro, ascunzând că a primit 1500 euro din suma în cauză.

Prin ordonanța din 04.05.2011, ofițerul UP Ursu G. a pornit ilegal urmărirea penală în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, cauzei fiindu-i atribuit nr. 2011330184.

La 27 mai 2011, CRP Strășeni a expediat la Procuratura Strășeni cauza nr. 2011330184, pentru soluționare conform art. 289 Cod de procedură penală, iar ***la 23 septembrie 2011, procurorul Nicu Șendrea a pronunțat ordonanța de încetare a urmăririi penale în baza art. 190 alin. (5) Cod penal din motivul lipsei infracțiunii.***

La 28 mai 2012, procurorul raionului, ilegal, fără temeiuri și abuziv a pronunțat ordonanța despre anularea ordonanței de încetare din 23.09.2011, cu reluarea urmăririi penale, motivând că această hotărâre este neîntemeiată, neexistând cauza, care a determinat luarea deciziei, fără a indica că această ordonanță ar fi una ilegală, încălcând astfel prevederile art. 287 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală.

Procurorul urma să motiveze, care fapte noi sau recent descoperite au apărut, care viciu fundamental în cadrul urmăririi penale precedente a afectat hotărârea respectivă, care cauză anume, a existat sau nu și care a determinat

luarea măsurii respective, care circumstanță a dispărut și pe care se întemeia încetarea urmăririi penale.

La punerea sub învinuire și condamnarea inculpatului nu s-a ținut cont nici de Hotărârea Judecătorei Strășeni nr. 2-1053/2012 din 02.08.2012, potrivit căreia, de la inculpat s-a încasat în folosul părții vătămate Sîrbu V. suma datoriei în mărime de 4500 euro, precum și dobânda de întârziere de 751 și 381 euro. Această hotărâre este irevocabilă și pusă în executare la executorul judecătoresc.

Astfel, relațiile între aceste persoane sunt considerate ca lucru judecat.

La 03 iunie 2011, Comisarul CRP Strășeni a aprobat prin rezoluție, încheierea pe marginea examinării plângerii lui Iacob I. din 27 mai 2011, întocmită de locotenentul major Taran N.

Această Încheiere din 03.06.2011 prevede, că cele declarate de Iacob I. nu și-au găsit confirmare, cazul nu ține de competența Poliției și i se recomandă, să se adreseze în judecată, iar precăutarea cazului trebuie de încetat.

Încheierea dată nu este anulată de nici un organ abilitat, dar ulterior a fost neglijată de organele de urmărire penală, la dosar lipsind careva ordonanță, potrivit art. 255 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care această încheiere ar fi fost anulată.

La 24 octombrie 2011, Iacob I. a depus la CRP Strășeni declarații suplimentare, care dovedesc, că el nu a dat bani cu împrumut, tot la aceeași dată, CRP Strășeni, expediază la Procuratură propunerea de neîncepere a urmăririi penale pe marginea plângerii lui Iacob I.

La 27 octombrie 2011, procurorul Tețcu I. a pronunțat ordonanța de refuz de începere a urmăririi penale pe marginea plângerii lui Iacob I., pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

La 01 iunie 2012, procurorul raionului, a pronunțat ilegal, abuziv și neîntemeiat ordonanța despre anularea ordonanței din 27.10.2011 de refuz în pornirea urmăririi penale, cu pornirea urmăririi penale în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, atribuirea cauzei nr. 2012330243 și efectuarea urmăririi penale de procurorul Nicu Șendrea, motivând, că controlul a fost efectuat superficial și nu au fost verificate toate aspectele, nefiind indicat că ordonanța respectivă este una ilegală.

Procurorul urma să motiveze, care fapte noi sau recent descoperite au apărut, care viciu fundamental în cadrul urmăririi penale precedente a afectat hotărârea respectivă, care cauză anume, a existat sau nu și care a determinat luarea măsurii respective, care circumstanță a dispărut și pe care se întemeia încetarea urmăririi penale.

Toate cele menționate nu sunt indicate în sentință, cu toate că au fost invocate de apărare.

În cazul părților vătămate Sîrbu V. și Iacob I. persistă scopul unic, coordonat, de a obține profit bănesc prin depunerea plângerilor și pornirea urmăririi penale, tragerea la răspundere penală și condamnarea inculpatului, fiind o influență psihologică similară șantajului, iar Sîrbu V., ca fost polițist eliberat din funcție din motive compromițătoare, cunoaște foarte bine asemenea proceduri.

În conjunctura dreptului penal nu există nici un obstacol pentru a considera că dobândirea ilicită a dreptului asupra bunurilor străine constituie una din modalitățile faptice ale infracțiunii prevăzute de art. 196 Cod penal, întrucât dreptul asupra bunurilor străine poate să reprezinte obiectul imaterial al infracțiunilor prevăzute de art. 196 Cod penal.

În art. 196 Cod penal, nu se utilizează noțiunile de „bun” și „dreptul asupra bunului” nu există piedici de ordin terminologic de a susține oportunitatea aplicării art. 196 Cod penal în ipoteza dobândirii ilicite a dreptului asupra bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere.

Învinuirea înaintată inculpatului este una declarativă, subiectivă, contradictorie și bazată pe declarațiile rudelor părților vătămate.

La pronunțarea sentinței nu s-au respectat prevederile art. 100, 101 și 385 Cod de procedură penală.

3.1. A declarat apel și avocatul Igor Stratan, în numele părților vătămate Sîrbu V. și Iacob I., solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat la 15 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Apelantul a indicat, că instanța a ignorat cerințele art. 75 Cod penal, de individualizare a pedepsei, precum și prevederile art. 78 alin. (3) Cod penal, care reglementează efectele circumstanțelor atenuante și agravante, și a aplicat inculpatului o pedeapsă nemotivat de blândă, cu toate că acesta nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate și nu se căiește de cele comise.

Mai mult, a declarat că între el și părțile vătămate sunt relații civile, această afirmație însă, urmând a fi apreciată critic în condițiile în care inculpatul nu a recunoscut însăși obligația de a restitui împrumutul.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2015, apelurile au fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a reținut că nu există temei de a da o nouă apreciere probelor, fiind solidară concluziilor primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare a inculpatului în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Argumentele apărării sunt neîntemeiate și combătute prin probele prezentate de procuror în sprijinul învinuirii, relevate și analizate în sentință.

În speță, nu există raporturi juridice civile, acțiunile inculpatului fiind plasate sub incidența legii penale.

5. Avocatul Radu Sergiu a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea hotărârilor judecătorești, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat din lipsa faptului infracțiunii.

Recurentul a invocat că prin Hotărârea Curții constituționale nr. 12 din 14.05.2015, s-a declarat neconstituțional alin. (1) art. 287 Cod de procedură penală, iar anume această normă a stat la baza acțiunilor ilegale ale Procuraturii Strășeni și la baza hotărârilor instanțelor de judecată din prezenta cauză.

Tragerea inculpatului la răspundere penală în prezența unor hotărâri neanulate de neîncepere a urmăririi penale și de încetare a urmăririi penale pe aceleași acuzații este o gravă încălcare în drepturilor omului, așa cum CEDO

interzice tragerea la răspundere de câteva ori a aceleiași persoane pentru aceeași faptă.

La 15 februarie 2011, Comisarul CRP Strășeni a aprobat (prin rezoluție) concluzia din 15.02.2011, pe marginea examinării plângerii din 14.01.2011 a lui Sîrbu V., întocmită de căpitanul Constantin M. Această concluzie prevede, că nu există semne componente de infracțiune și cererea dată urmează a fi depusă în judecată, în ordine civilă și verificarea cererii trebuie de încetat.

Această concluzie nu a fost anulată de nici un organ abilitat, dar ulterior a fost neglijată de organele de urmărire penală.

La dosar lipsește careva ordonanță, potrivit art. 255 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care această concluzie să fi fost anulată, nefiind contestată de partea vătămată Sîrbu V. în ordinea art. 298-299 sau 313 Cod de procedură penală.

La 15 aprilie 2011, Procuratura Strășeni nu a pronunțat nici o ordonanță pe marginea contestației depuse de Sîrbu V. din 13.04.2011, împotriva concluziei din 15.02.2011, iar prins raportul procurorului A. Buzdugan s-a propus expedierea plângerii la CRP Strășeni, pentru soluționare în baza art. 274 Cod de procedură penală, astfel, la 19 aprilie 2011, contestația respectivă este expeditată la CRP Strășeni, pentru soluționare în baza art. 274 Cod de procedură penală.

Cererea din 14.01.2011 și plângerea lui Sîrbu V. din 13.04.2011, rămân respinse, pe motiv că nu există semne componente de infracțiune și cererea dată urmează a fi depusă în judecată, în ordine civilă și verificarea cererii urmează a fi încetată.

Totodată, necătând că există o hotărâre neanulată de neîncepere a urmăririi penale pe aceleași acuzații, la 27 aprilie 2011, partea vătămată Sîrbu V. a depus din nou la CRP Strășeni o plângere, prin care solicită tragerea inculpatului la răspundere penală pentru faptul dobândirii de la el, prin înșelăciune și abuz de încredere a sumei de 6000 euro, ascunzând faptul, că a primit 1500 euro din suma respectivă.

Cauzei i-a fost atribuit numărul 2011330184 și prin ordonanța din 04.05.2011, ofițerul UP Ursu G. a pornit ilegal urmărirea penală în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, iar la 27 mai 2011, CRP Strășeni a expeditat la Procuratura Strășeni cauza nr.2011330184, la plângerea lui Sîrbu V., pentru soluționare potrivit art. 289 Cod de procedură penală.

La 23 septembrie 2011, procurorul Nicu Șendrea a pronunțat ordonanța de încetare a urmăririi penale în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, din motivul lipsei infracțiunii.

La 28 mai 2012, procurorul raionului Strășeni, ilegal aplicând art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, declarat neconstituțional, fără temeiuri, abuziv a pronunțat ordonanța din 28 mai 2012, despre anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale din 23.09.2011, cu dispunerea reluării urmăririi penale, motivând că această hotărâre este neîntemeiată și nu a existat cauza, care a determinat luarea deciziei, însă, fără a indica că această decizie este una ilegală. Procedând astfel vădit neîntemeiat, prin aplicarea incorectă a prevederilor art. 287 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală.

La emiterea acestei ordonanțe, procurorul urma să motiveze, care fapte noi sau recent descoperite au apărut; care viciu fundamental în cadrul urmăririi penale precedente a afectat hotărârea respectivă; care cauză anume, a existat sau nu și care a determinat luarea măsurii respective; care circumstanță a dispărut și pe care se întemeia încetarea urmăririi penale.

Atât la punerea sub învinuire, cât și la condamnarea inculpatului nu s-a ținut cont, că prin Hotărârea Judecătorei Strășeni nr. 2-1053/2012 din 02.08.2012, s-a dispus încasarea de la inculpat, în folosul părți vătămate Sîrbu V., suma datoriei în mărime de 4500 euro, precum și dobânda de întârziere în mărime de 751 și 391 euro.

Hotărârea respectivă a devenit irevocabilă și se află în executare la executorul judecătoresc. Deci, circumstanțele descrise privind împrumutul banilor de către inculpat de la partea vătămată Sîrbu V. au fost deja supuse unei judecăți legitime și litigiul a fost rezolvat în limitele legale, relațiile existente între aceste persoane, fiind considerat lucru judecat.

Calificarea infracțiunii este ilegală, absurdă, lipsită de logică și greșită. Or, necătând la prezența a două părți vătămate, diferite circumstanțe și perioade de timp, fără a se ține cont de sumele bănești restituite de inculpat părții vătămate Sîrbu V., instanța de judecată nu a individualizat corect și separat acțiunile inculpatului, având scopul de a aduna sumele prejudiciului sub pretextul scopului, ca în total, aceasta să depășească suma de 100.000 lei, ceea ce influențează esențial la încadrarea juridică a faptei, precum și asupra sancțiunii aplicate.

Instanțele de fond și de apel nu au ținut cont, că părțile vătămate sânt rude apropiate și se contrazic în declarații.

Acțiunile inculpatului urmau a fi calificate conform art. 190 alin. (2) sau 190 alin. (4) Cod penal, și nicidecum în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Atât în episodul cu partea vătămată Iacob I., cât și la Sîrbu V. este vorba despre aceeași sumă de 6000 euro, împrumutată de inculpat de la Sîrbu V. contra recipisă, cu o dobândă de 7,5 % lunar, din care au fost plătite primele 20 de luni câte 450 euro, fără a primi de la acesta nici o recipisă, aceasta fiind o influență psihologică similară șantajului folosit de Sîrbu V., ca fost polițist eliberat din funcție din motive compromițătoare, cunoaște foarte bine asemenea proceduri.

Când inculpatul a împrumutat de la Sîrbu V. suma de 4000 euro, la 01.11.2009, recipisa a fost îndeplinită numai la rubricile din formularul respectiv, scris la calculator, iar a doua parte a recipisei, scrisă de mână, nu fusese scrisă, respectiv, această tranzacție poartă un caracter civil incontestabil, fiind soluționat litigiul în această parte.

Cu referire la episodul privind partea vătămată Iacob I. la 03.06.2011, a fost emisă încheierea, potrivit căreia, cele declarate de Iacob I. nu și-au găsit confirmare, cazul nu ține de competența Poliției și se recomandă adresarea în judecată, în ordine civilă, iar precăutarea cazului trebuie de încetat.

Nu există nici o ordonanță, pronunțată potrivit art. 255 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care această încheiere să fi fost anulată.

La 24 octombrie 2011, CRP Strășeni a expediat la Procuratură propunerea de neîncepere a urmăririi penale pe marginea plângerii lui Iacob I., iar la

27.10.2011, procurorul Ion Tețcu a pronunțat ordonanța de refuz de începere a urmăririi penale, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Însă, la 01 iunie 2012 procurorul raionului Strășeni, la fel ca în cazul plângerii părții vătămate Sîrbu V., a pronunțat ilegal, abuziv și neîntemeiat ordonanța, despre anularea ordonanței 27.10.2011 de refuz în pornirea urmăririi penale, cu pornirea urmăririi penale în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, cu atribuirea cauzei nr. 2012330243 și efectuarea urmăririi penale de procurorul Nicu Șendrea.

Acțiunile procurorului raionului Strășeni sunt vădit ilegale, contrar Constituției, punând la baza anulării ordonanței din 27.10.2011, motivul, că „controlul a fost efectuat superficial și nu a fost verificate toate aspectele”, nefiind specificat că ordonanța din 01.06.2011 ar fi una ilegală.

Deci, potrivit art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, procurorul raionului urma să motiveze, care fapte noi sau recent descoperite au apărut; care viciu fundamental în cadrul urmăririi penale precedente a afectat hotărârea respectivă, care cauză anume, a existat sau nu și care a determinat luarea măsurii respective; care circumstanță a dispărut și pe care se întemeia încetarea urmăririi penale.

În hotărârile instanței de fond și de apel, nu sunt indicate argumentele apărării, respectiv nici aprecierea lor juridică.

Conform art. 414 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în proces verbal.

La fel, potrivit pct. 5 al Recomandării CSJ nr. 53 „Cu privire la procedura de examinare a apelului conform modificărilor și completărilor din Codul de procedură penală, introduse prin Legea nr. 66 din 05 aprilie 2012, MO 155-159/27.07.2012, în vigoare la 27.10.2012”.

La soluționarea apelului în cauză, declarațiile respective nu s-au dat citirii.

Conform art. 414 alin. (6) Cod de procedură penală, instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță, dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Astfel, decizia instanței de apel este una nelegitimă și urmează a fi casată, deoarece concluziile sale nu au fost întemeiate pe probele cercetate în ședința de judecată a instanței de apel.

În conjunctura dreptului penal al R.M., nu există nici un obstacol pentru a considera că dobândirea ilicită a dreptului asupra bunurilor străine, constituie una din modalitățile faptice ale infracțiunilor prevăzute de art. 186 Cod penal, întrucât dreptul asupra bunurilor străine poate să reprezinte obiectul material al infracțiunilor prevăzute la art. 196 Cod penal. Cum în art. 196 Cod penal, nu se utilizează noțiunile „bun” și „dreptul asupra bunului” nu există piedici de ordin terminologic de a susține oportunitatea aplicării art. 196 Cod penal. În ipoteza dobândirii ilicite a dreptului asupra bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere.

Învinuirea înaintată este una declarativă, subiectivă și contradictorie, bazată pe declarațiile rudelor părților vătămate.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 11), 14) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, nu au fost întrunite elementele infracțiunii, există o cauză de înlăturare a răspunderii penale, Curtea Constituțională a recunoscut neconstituțională prevederea legii aplicate în cauza respectivă.

5.1. A declarat recurs și avocatul Igor Stratan, în numele părților vătămate Sîrbu V. și Iacob I., solicitând casarea parțială a hotărârilor adoptate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 15 ani, cu executare în penitenciar de tip închis.

Apelantul a indicat, că instanțele au ignorat cerințele art. 75 Cod penal, de individualizare a pedepsei, precum și prevederile art. 78 alin. (3) Cod penal, care reglementează efectele circumstanțelor atenuante și agravante, și a aplicat inculpatului o pedeapsă nemotivat de blândă, cu toate că acesta nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate și nu se căiește de cele comise.

Mai mult, a declarat că între el și părțile vătămate sunt relații civile, această afirmație însă urmând a fi apreciată critic în condițiile în care inculpatul nu a recunoscut însăși obligația de a restitui împrumutul.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6), Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. În corespundere cu art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat. În corespundere cu art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de

condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art.384-397 Cod de procedură penală, se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1. și 2. din decizie*):

a) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept indicate în rechizitoriu. Nu a motivat în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea probelor administrate și motivele pentru care a respins probele apărării;

b) în această consecutivitate, instanța nu s-a pronunțat în genere, iar în unele cazuri evaziv și neclar, asupra tuturor argumentelor apărării, inclusiv a celor reproduse la pct. **3.** și **5.** din prezenta decizie, în raport cu prescripțiile de drept procedural și material ce reglementează măsurile procesuale contestate de apărare.

În special, instanța nu s-a pronunțat **asupra** cererii reclamantului Sîrbu Viorel de chemare în judecată a pârâtului Timuș Nicolae, întemeiată pe contractul de împrumut din 01.11.2009 și cel adițional din 01.01.2010, a sumei de 6000 euro contra dobânzii lunare de 7,5 %, privind încasarea restanței de 4500 euro, (*deoarece Timuș N. i-a restituit doar 1500 euro*), dobânzii lunare de 751 euro și a dobânzii de întârziere de 381,46 euro, cât și a hotărârii irevocabile a Judecătoriei Strășeni, din 02 august 2012, prin care cererea a fost admisă integral; **asupra** ordonanței Procurorului raionului Strășeni, Alexandru Rața, din 28.05.2012, privind anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale din 23.09.2011 și reluarea urmăririi penale, procurorul urmând să motiveze, care fapte noi sau recent descoperite au apărut, care viciu fundamental în cadrul urmăririi penale precedente a afectat hotărârea respectivă, iar prin Hotărârea Curții constituționale nr. 12 din 14.05.2015 s-a declarat neconstituțional alin. (1) art. 287 Cod de procedură penală; **asupra** rezoluției Comisarului CRP Strășeni din 15.02.2011 de aprobare a concluziei din 15.02.2011, pe marginea examinării plângerii din 14.01.2011 a lui Sîrbu V., întocmită de căpitanul Constantin M., potrivit căreia nu există semne componente de infracțiune și cererea dată urmează a fi depusă în judecată, în ordine civilă, iar verificarea cererii trebuie de încetat; **asupra** rezoluției Comisarului CRP Strășeni din 03.06.2011 de aprobare a încheierii pe marginea examinării plângerii lui Iacob I. din 27 mai 2011, întocmită de locotenentul major Taran N., că cele declarate de Iacob I. nu și-au găsit confirmare, cazul nu ține de competența Poliției și i se recomandă, să se adreseze în judecată, iar precăutarea cazului trebuie de încetat, la dosar lipsind careva ordonanță, potrivit art. 255 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care aceste acte ar fi fost anulate; **asupra** ordonanței procurorului raionului din 01.06.2012 despre anularea ordonanței din 27.10.2011 de refuz în pornirea urmăririi penale pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu pornirea

urmăririi penale în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, procurorul urmând să motiveze, care fapte noi sau recent descoperite au apărut, care viciu fundamental în cadrul urmăririi penale precedente a afectat hotărârea respectivă; **asupra** invocării raporturilor civile, cât și a opiniei că în conjunctura dreptului penal nu există nici un obstacol pentru a considera că dobândirea ilicită a dreptului asupra bunurilor străine constituie una din modalitățile faptice ale infracțiunii prevăzute de art. 196 Cod penal, întrucât dreptul asupra bunurilor străine poate să reprezinte obiectul imaterial al infracțiunilor prevăzute de art. 196 Cod penal.

Or, menționarea la general că: *„apreciind în ansamblu cumulul de probe administrate la faza urmăririi penale, care au fost cercetate și analizate minuțios în cadrul ședinței de judecată, călăuzindu-se de lege, instanța de judecată consideră că, vinovăția inculpatului Timuș N. se dovedește pe deplin, iar nerecunoașterea vinovăției de către acestea, instanța de judecată o apreciază ca un mijloc de apărare și o metodă de eschivare de la pedeapsa penală”*, nu conține o analiză întemeiată pe prescripțiile concrete din normele de drept vizate, pe jurisprudența națională și a CtEDO, coroborate cu circumstanțele precise invocate de apărare, inclusiv cu conținutul actelor procedurale criticate.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile legale și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), (5), (6), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal, se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel, nefiind în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descriptivului deciziei contestate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelurile declarate, inclusiv asupra celor reproduse la pct. **3.**, **3.1.** și **5.**, **5.1.** din decizie, în special **asupra** cererii reclamantului Sîrbu Viorel de chemare în judecată a pârâtului Timuș Nicolae, întemeiată pe contractul de împrumut din 01.11.2009 și cel adițional din 01.01.2010, a sumei de 6000 euro contra dobânzii lunare de 7,5 %, privind încasarea restanței de 4500 euro, (*deoarece Timuș N. i-a restituit doar 1500 euro*), dobânzii lunare de 751 euro și a dobânzii de întârziere de 381.46 euro, cât și a hotărârii irevocabile a Judecătoria Strășeni, din 02 august 2012, prin care cererea a fost admisă integral; **asupra** ordonanței Procurorului raionului Strășeni, Alexandru Rața, din 28.05.2012, privind anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale din 23.09.2011 și reluarea urmăririi penale, procurorul urmând să motiveze, care fapte noi sau recent descoperite au apărut, care viciu fundamental în cadrul urmăririi penale precedente a afectat hotărârea respectivă, iar prin Hotărârea Curții constituționale nr. 12 din 14.05.2015 s-a declarat neconstituțional alin. (1) art. 287 Cod de procedură penală; **asupra** rezoluției Comisarului CRP Strășeni din 15.02.2011 de aprobare a concluziei din 15.02.2011, pe marginea examinării plângerii din 14.01.2011 a lui Sîrbu V., întocmită de căpitanul Constantin M., potrivit căreia nu există semne componente de infracțiune și cererea dată urmează a fi depusă în judecată, în ordine civilă, iar verificarea cererii trebuie de încetat; **asupra** rezoluției Comisarului CRP Strășeni din 03.06.2011, de aprobare a încheierii pe marginea examinării plângerii lui Iacob I. din 27 mai 2011, întocmită de locotenentul major Taran N., că cele declarate de Iacob I. nu și-au găsit confirmare, cazul nu ține de competența Poliției și i se recomandă, să se adreseze în judecată, iar precăutarea cazului trebuie de încetat, la dosar lipsind careva ordonanță, potrivit art. 255 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care aceste acte ar fi fost anulate; **asupra** ordonanței procurorului raionului din 01.06.2012 despre anularea ordonanței din 27.10.2011 de refuz în pornirea urmăririi penale pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu pornirea urmăririi penale în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, procurorul urmând să motiveze, care fapte noi sau recent descoperite au apărut, care viciu fundamental în cadrul urmăririi penale precedente a afectat hotărârea respectivă; **asupra** invocării raporturilor civile, cât și a opiniei că în conjunctura dreptului penal nu există nici un obstacol pentru a considera că dobândirea ilicită a dreptului asupra bunurilor străine constituie una din modalitățile faptice ale infracțiunii prevăzute de art. 196 Cod penal, întrucât dreptul asupra bunurilor străine poate să reprezinte obiectul imaterial al infracțiunilor prevăzute de art. 196 Cod penal.

Or, concluziile de felul că *în atare situație nu există raporturi juridice civile, după cum se susține în apel, acțiunile inculpatului fiind plasate sub incidența legii penale*, nu corespund stipulărilor din art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală.

c) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi probele scrise de la f.d. 28, 29, 51, 57-59, 134, 204, 205, 206, v.1.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept pe care urma să le constate în procedura prevăzută de lege, și că recursurile ordinare sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor declarate, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare, declarate de avocatul Sergiu Radu, în numele inculpatului Timuș Nicolae și de avocatul Igor Stratan, în numele părților vătămate Sîrbu Viorel și Iacob Igor, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2015, în privința inculpatului Timuș Nicolae Alexei, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 14 iunie 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun